

FRANCESC BONASTRE I BERTRAN (1944-2017)

JOSEP MARIA GREGORI I CIFRÉ

Universitat Autònoma de Barcelona

Francesc Bonastre nasqué a Montblanc el 20 d'abril de 1944 i va traspassar a Barcelona el 20 de setembre de 2017. A partir dels sis anys, s'inicià en l'estudi de la música a l'escolania de la seva vila natal amb mossèn Ramon Boqueres, organista de Santa Maria de Montblanc. Entre 1956 i 1962 completà la seva formació musical al Seminari Pontifici de Tarragona amb el canonge organista Francesc Tapies. El 1962 es traslladà a Barcelona per cursar els estudis de filologia romànica a la Universitat de Barcelona (UB), carrera en la qual es llicencià el 1967 i, sota la direcció del doctor Martí de Riquer, es doctorà el 1970 amb la tesi *Estudis sobre la Verbeta (La verbeta a Catalunya durant els segles XI-XVI)*. La seva vocació musicològica es forjà arran de les trobades que mantenia amb els musicòlegs mossèn Higiní Anglès i mossèn Josep Maria Llorens a la Secció de Música de la Biblioteca de Catalunya. Entre 1969 i 1972 obtingué una beca de formació de personal investigador a l'Instituto Español de Musicología del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), que li permeté completar la seva formació musicològica amb el doctor Miquel Querol. El seu estudi sobre la verbeta fou guardonat amb la VII Beca Manuel de Montoliu l'any 1969 i rebé, el 1976, el Premi Nacional de Musicologia.

La seva carrera docent s'inicià a la Universitat de Barcelona (1967-1972) i, amb la fundació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), el 1968, alternà la docència entre les dues universitats. Tanmateix, a partir de 1972, l'exercí de manera exclusiva a la UAB, on fou professor agregat i catedràtic de musicologia, a partir de 1986. Durant el període 1973-1978, impulsà, amb la col·laboració del doctor Antonio Martín Moreno, la creació d'un pla bianual de deu assignatures de musicologia en el si de la llicenciatura d'història de l'art de la UAB. Entre 1972 i 1974, dirigí el Departament d'Art i fundà el Centre de Documentació Musical (CDM) de la UAB, amb la voluntat de treballar en la recuperació del patrimoni musical de Catalunya. Entre 1973 i 1979, el centre va endegar les catalogacions dels fons musicals de la catedral de Tarragona, Santa Maria del Pi, Santa Maria de la Geltrú, Santuari dels Arcs, Sant Joan de les Abadesses, Sant Esteve d'Olot i

Canet de Mar. Aquell projecte va donar pas a la creació, el 1980, de l'Institut Universitari de Documentació i d'Investigació Musicològiques Josep Ricart i Matas (IUDIM) de la UAB, amb el concurs de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Des de l'IUDIM impulsà i dirigí la revista *Recerca Musicològica*, amb la qual publicà vint-i-un números entre 1980 i 2014, i la col·lecció de partitures «Quaderns de Música Històrica Catalana» (1983-1991).

Conjuntament amb els professors d'història de la música de les universitats espanyoles —Emilio Casares, José López Calo, Dámaso García Fraile, Oriol Martorell i Enrique Sánchez Pedrote—, participà activament en la creació, el 1985, de la llicenciatura en geografia i història, història de l'art i musicologia, que donà pas, el 1997, a la creació de la titulació d'història i ciències de la música. D'entre els càrrecs de responsabilitat acadèmica i científica que va assumir en el decurs de la seva carrera, cal destacar la pertinença, en qualitat d'acadèmic numerari, a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi i a la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, com a acadèmic corresponent; la participació en la fundació de la Societat Catalana de Musicologia de l'Institut d'Estudis Catalans, de la qual fou secretari entre 1974 i 1991; l'assumpció del comissariat dels actes dels centenaris de Felip Pedrell (1991) i Frederic Mompou (1992); la participació en seixantasis congressos nacionals i internacionals, trenta-cinc dels quals sota la seva organització; la participació en accions integrades amb les universitats de Lió, Lisboa i Cardiff; la direcció de vuit projectes universitaris de recerca (CAICYT, DGICYT, MICINN...), així com la presència en el consell rector de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (1996-2008) i en el jurat dels Premis Nacionals de Cultura de la Generalitat de Catalunya (1998-2003).

El seu llegat musicològic se centra, de manera prioritària, en la història de la música catalana. El catàleg temàtic de la seva obra conté més de cent cinquanta publicacions i comprèn des de la música medieval fins al segle xx, per bé que el gros de les seves recerques té com a punt central els autors i el repertori del Barroc musical català. La singladura de la seva trajectòria científica pren com a punt de partença i retorn la figura de Felip Pedrell, entre l'edició del seu primer llibre, *Felip Pedrell. Acotaciones a una idea* (1977), i el darrer, en el qual compila i estudia l'epistolari pedrellià, *Epistolario de Felip Pedrell* (2015). D'entre les seves edicions crítiques, cal esmentar *Història de Joseph* de L. V. Gargallo (Biblioteca de Catalunya, 1986), *Completos a 15* de Francesc Soler (Biblioteca de Catalunya, 1988), *Simfonia de Mi b M* de Bernat Bertran (Biblioteca de Catalunya, 1991), *Poema simfònic* de Felip Pedrell (Instituto Complutense de Ciencias Musicales, ICCMU, 1992), *Los amantes de Teruel* de Tomás Breton (ICCMU, 1998), *Celos aún del aire matan* de Juan Hidalgo (ICCMU, 2000) i *La missa policoral a Catalunya a la segona meitat del segle xvii* (CSIC, 2005).

Fermentat convençut de la necessitat de mantenir i estrènyer els lligams entre la musicologia i la música, va conrear l'art de la interpretació musical, des de la direcció de la Schola Cantorum Universitària de la UB (1967-1972) i el cor Gaudium Musicæ (1975-1985) —vinculat al CDM de la UAB—, fins a la fundació, entre 1995 i 1996, dels conjunts de música antiga *Seconda Pratica* i *Mapa*

Harmonico, que impulsà amb la voluntat de donar difusió al repertori inèdit del Barroc català, objecte de les seves recerques, i amb els quals va realitzar diversos enregistraments discogràfics.

La seva vocació compositiva ha deixat un catàleg de setanta-set obres escrites entre 1963 i 2012 per a diverses formacions musicals —cor, *lieder*, música per a piano, música per a cobla, música simfònica, cantates i oratoris—, entre les quals cal esmentar 27 *lieder* per a veu i piano, la *Suite montblanquina* (1967), *Joglaresques* (1967), *Cançons d'estudiant* (1968), *Cantata de Nadal* (2002), *Galeria d'impressions* (2003), *Glosas del peregrino* (2004), *El túmulo de Altisidora* (2005), *Corona d'estels* (2006), *Stix* (2007), *Oratori de la Mare de Déu de la Serra* (2007) i *Fructuosi Natalícia* (2008).

Vull concloure aquesta breu sinopsi sobre el seu llegat musicològic i musical posant en relleu el seu paper de degà de la musicologia universitària catalana. Des de la UAB i en el decurs de quaranta anys de docència —a partir del seu llibre de text *Música y parámetros de especulación* (Alpuerto, 1977)—, ha sabut transmetre el seu capteniment musicològic fonamentat en l'estima vers el llegat musical dels avantpassats a tot un estol de noves generacions esperonades i agraïdes pel seu mestratge.